

Sygn. akt VIII Gz 182/17

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Artur Fornal

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2017 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **M. Z.**

o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej

na skutek zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 10 października 2017 r., sygn. akt XV GU 407/17

p o s t a n a w i a :

zmienić punkt 2 zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że ustanowić dla wnioskodawcy M. Z. pełnomocnika z urzędu, którego wyznaczy Okręgowa Izba Radców Prawnych w B..

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Bydgoszcz (Sąd upadłościowy) oddalił wniosek M. Z. o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w sprawie o ogłoszenie upadłości konsumenckiej.

Sąd pierwszej instancji powołał się na treść przepisu art. 117 § 1 k.p.c., zgodnie z którym osoba fizyczna, zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub w części – a zwolnienie takie wnioskodawca uzyskał w niniejszej sprawie – może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Sąd uwzględni ten wniosek, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny (art. 117 § 5 k.p.c.). Sąd Rejonowy podkreślił, że oceniając potrzebę przychylenia się do wniosku o ustanowienie pełnomocnika dla strony, sąd powinien brać pod uwagę z jednej strony stopień skomplikowania danej sprawy, z drugiej zaś strony faktyczną zdolność wnioskodawcy do własnego działania w toczącym się postępowaniu. Udział adwokata (radcy prawnego) w sprawie sąd może w szczególności uznać za potrzebny, gdy strona wnosząca o ustanowienie jest nieporadna, ma trudności z samodzielnym podejmowaniem czynności procesowych albo gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym.

Oddalając przedmiotowy wniosek Sąd Rejonowy uznał, że wnioskodawca wykazał, że jej sytuacja rodzinna i majątkowa nie pozwala na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Jednakże Sąd ten nie uznał udziału profesjonalnego pełnomocnika za potrzebny, gdyż w jego ocenie wnioskodawca nie wykazał, iż z uwagi na wykształcenie lub stan zdrowia nie jest w stanie samodzielnie sporządzić wniosku o ogłoszenie upadłości, tym bardziej, że sformułował swoje pismo o zwolnienie od kosztów i ustanowienie pełnomocnika w sposób zrozumiały. Podał przy tym, że cierpi na liczne schorzenia jednak okoliczności tych w żaden sposób nie uprawdopodobnił. Wnioskodawca jest ponadto osobą czynną zawodowo, w sile wieku i nie jest niepełnosprawny. Nawet gdyby przyjąć, że przy sporządzaniu ww. pism korzystał z pomocy innej osoby to – w ocenie Sądu pierwszej instancji – okoliczność ta wskazuje, że jest osobą zaradną i wie gdzie szukać pomocy. Ponadto przedmiotowa sprawa nie należy do zbyt skomplikowanych zarówno pod względem faktycznym jak i prawnym. Wniosek o ogłoszenie

upadłości „konsumenckiej” składany jest przy wykorzystaniu stosownego formularza, a w przypadku ewentualnych braków Sąd wezwie o ich uzupełnienie.

Wnioskodawca w zażaleniu wskazał, że nie zgadza się z rozstrzygnięciem Sądu. Podał, iż uważa, że z uwagi na stan zdrowia potrzebuje pełnomocnika, powołał się także na załączoną dokumentację medyczną. Podniósł także, że nie zna wszystkich osób, które „chcą od niego pieniędzy”, zauważył, że nie zawierał z nimi żadnych umów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Podkreślenia wymaga, że przepis art. 117 § 5 k.p.c. nakazuje sądowi uwzględnienie wniosku strony o ustanowienie pełnomocnika z urzędu tylko wtedy, gdy sąd uzna udział adwokata lub radcy prawnego w danej sprawie za potrzebny. Przyjmuje się, że potrzeba udzielenia profesjonalnej pomocy prawnej stronie zachodzi przy tym przede wszystkim w sytuacji, gdy strona jest nieporadna, przez co należy rozumieć sytuację, w której nie potrafi ona zrozumieć sposobu i poprawny przedstawić swojego stanowiska procesowego oraz nie ma podstawowej orientacji w regułach rządzących postępowaniem, w związku z czym nie można zasadnie oczekiwać, iż pouczenia sądu udzielone w trybie art. 5 k.p.c. będą wystarczające dla zapewnienia jej odpowiedniej wiedzy o możliwych i celowych czynnościach procesowych (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2016 r., III UK 102/15, LEX nr 2086106). Można ogólnie stwierdzić, iż oceniając potrzebę przychylenia się do wniosku o ustanowienie pełnomocnika dla strony (uczestnika postępowania), sąd powinien brać pod uwagę z jednej strony stopień skomplikowania danej sprawy, z drugiej zaś strony faktyczną zdolność strony, która składa taki wniosek, do własnego działania w toczącym się postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2007 r., V CSK 37/07, LEX nr 442585).

W ocenie Sądu Okręgowego niniejszej sprawie zachodzi potrzeba ustanowienia pełnomocnika z urzędu dla wnioskodawcy. Podkreślić trzeba, że uprawnienie do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej stanowi gwarancję prawa do sądu, które realizowane powinno być zarówno poprzez wsparcie merytoryczne, jak i formalne. Jakkolwiek rację ma Sąd Rejonowy co do tego, że wniosek o ogłoszenie upadłości nie jest wnioskiem skomplikowanym i ma formę urzędowego formularza, to jednak nie sposób pominąć, że skarżący uprawdopodobnił w zażaleniu, że od dzieciństwa jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym (zob. kopia orzeczenia z dnia 15 września 2008 r. o stopniu niepełnosprawności – zob. k. 13 akt), a także, że choruje na zakrzepicę żył kończyny dolnej i nadciśnienie tętnicze (zob. kartę informacyjną leczenia szpitalnego z dnia 15 listopada 2016 r. - k. 14-16 akt). W tym stanie rzeczy uznać trzeba, że sytuacja życiowa w jakiej znajduje się wnioskodawca może powodować trudności z prawidłowym prowadzeniem postępowania. W ocenie Sądu odwoławczego dotychczasowy sposób formułowania stanowiska wnioskodawcy – zarówno we wniosku o ogłoszenie upadłości (k. 2 akt), jak i w zażaleniu (k. 12 akt), a także brak odpowiedzi na zobowiązanie Sądu z dnia 4 września 2017 r. (k. 8-9 akt) powoduje, że można mieć uzasadnione wątpliwości co do zdolności samodzielnego podejmowania przez skarżącego czynności procesowych.

Odnosząc się do wniosku skarżącego o ustanowienie dla niego pełnomocnika w osobie radcy prawnego J. N. (zob. wniosek o ogłoszenie upadłości - k. 2 akt) należy wyjaśnić, że w myśl regulacji zawartej w art. 117³ § 3 k.p.c. w takim przypadku właściwa rada okręgowej izby radców prawnych, w miarę możliwości i w porozumieniu ze wskazanym radcą prawnym, wyznaczy wskazanego przez wnioskodawcę.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i w zw. z art. 35 i art. 491² ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 2171 ze zm.) orzekł jak w sentencji.